

Oranjerie en kuipplanten "In Exotische sferen"

Oranjerie Rosendael

Een oranjerie of orangerie (van het Franse oranger: sinaasappelboom) is de beste ruimte om kuipplanten de winter door te helpen. Het gaat immers om een plaats die licht krijgt en luchtig is, en waarin een constante temperatuur tussen 5 en 8° Celsius heerst. Hier maken de kuipplanten in optimale omstandigheden een rustperiode door.

Een oranjerie werd vroeger gebouwd om met de verschillende dure en exotische bomen, die uit verre landen en kolonies werden overgebracht, te kunnen pronken. Het klimaat in Noord-Europa laat het houden van tropische of subtropische planten en bomen niet of nauwelijks toe. Daarom worden ze in kuipen geplant, zodat ze in de winterperiode binnen kunnen worden gezet. Voor dit 'overwinteren' werden speciale opstallen gebouwd. Voor andere bomen werden dan weer grote serres en palmenhuizen gebouwd. Doorgaans dateren deze gebouwen uit de 17de, 18de en 19de eeuw.

'kuipplanten' is afgeleid van de pot of kuip waarin ze staan. Al eeuwen lang hebben botanici

Citroen

uitheemse planten geteeld die niet tegen onze winterse omstandigheden bestand waren. Deze variëteiten vroegen dan ook om een pot die verplaatsbaar was. De term oranjerie (een vorstvrije en vooral lichte ruimte) is ontstaan door de populariteit van sinaasappelboompjes in de 18 de eeuw. Deze werden na de zomer uit de tuinen gehaald en in de oranjerieën gezet om te overwinteren.

Vandaag de dag zijn deze vaak exotische planten niet enkel aan de adel of beroepsbotanici voorbehouden. Er is een ruime keuze aan kuipplanten om uw tuin, terras of balkon op te sieren. Ook het ontbreken van een oranjerie of geschikte serre is geen obstakel meer om van deze schitterende planten te kunnen genieten. Er zijn meerdere bedrijven die de mogelijkheid bieden om uw planten na het zomerseizoen op te halen en ze in een vorstvrije ruimte onder de juiste condities te laten overwinteren. Tijdens die overwintering worden de kuipplanten gemest en gesnoeid. Zo bent u ervan verzekerd dat ook na de winter uw tuin en terras weer pronkt met de mooiste exotische variëteiten.

Wanneer u een kuipplant zoals Abutilon, Oleander of Bougainvillea aanschafft dan moet u er dus rekening mee houden dat de plant binnen moet overwinteren. Bladverliezende planten mogen donker staan, daarentegen hebben bladhoudende planten licht nodig.

Kuipplanten zijn weliswaar zorgenkindjes, maar de voldoening is groot wanneer het lukt de plant ieder jaar weer gezond de winter door te krijgen.

Overwinteren

Het is een jaarlijks terugkerende vraag bij veel liefhebbers van kuipplanten: wanneer moet ik mijn Oleander, Brugmansia (Datura), Tibouchina, Lantana, Callistemon, nu eigenlijk binnenhalen?

Bougainville

De natuur is onvoorspelbaar en daarom is het benoemen van een vast tijdstip feitelijk niet mogelijk. Wat verder ook van invloed is, is de soort. Zeker is echter dat deze tropische, subtropische en mediterrane kuipplanten een rustperiode zullen ingaan. Deze rustperiode valt veelal samen met een koudeperiode. (Uiteraard zijn de koude temperaturen in de warme gebieden van een andere orde dan in onze streek).

Om koude te overbruggen hebben ook deze planten hiervoor een mechanisme ontwikkeld. We moeten daarom de temperatuur en klimatologische omstandigheden een beetje aanpassen, wat erop neerkomt dat we de kuipplanten moeten binnenhalen naar een vorstvrije ruimte. Algemeen kan men stellen dat je vanaf midden oktober het weerbericht in de gaten moet houden

Zodra men een periode met nachtvorst aankondigt, moet je al de koukleumen binnenhalen. Dit zijn onder andere Bougainvillea, Datura, Plumbago, Lantana, Tibouchina. De sterkere kuipplanten die geen probleem hebben met een aantal graden vorst zijn onder andere laurier, vijg, Pittosporum, Agapanthus, Magnolia, Camellia, Passiflora

Enkele tips voor het overwinteren:

De voorbereiding

- Het is belangrijk de planten niet te snel naar binnen te halen. Laat ze stilaan wennen aan lagere temperaturen, zodat ze een weerstand kunnen opbouwen en gewend raken aan de koudere omstandigheden.
- Bescherm steeds alle planten tegen de koude noorden- en oostenwind. Een oleander bijvoorbeeld kan een aantal graden vorst verdragen maar zal schade oplopen op een tochtige of niet-beschutte standplaats, waar hij blootgesteld staat aan deze droge, koude winden. Vooral bladhoudende planten zullen schade oplopen omdat ze water blijven verdampen langs de bladeren.
- Bescherm de planten de laatste dagen voor het binnenhalen tegen regen. Het is niet denkbeeldig dat een te natte wortelkluif in de winterperiode aanleiding geeft tot rotte wortels. Teveel vocht zal de planten ook blijven stimuleren om te groeien. Dit is uiteraard niet de bedoeling in een rustperiode.
- Geef de planten een opknopbeurt: uitgebloeide bloemen, dode takken, verdroogde en afgestorven bladeren weghalen. Planten uitdunnen en een voorlopige snoei geven. De definitieve snoei volgt in het voorjaar.

Webpublicatie 4

Tibouchina

- Geef vanaf september ook geen meststof meer. De temperatuur daalt en het licht vermindert (de dagen worden korter), hierdoor zal de groei verminderen. Extra meststof (en vooral de stikstof daarin) zou hen opnieuw stimuleren om te gaan groeien. De jonge scheuten die dan nog gemaakt worden kunnen niet voldoende meer afharderen en zullen dus makkelijker invriezen of schade oplopen. Als men nog meststof geeft, neem dan een aangepaste meststof met veel fosfor en kali. Deze elementen geven de planten bescherming tegen winterse omstandigheden.
- Controleer of de planten niet aangetast zijn door insecten of schimmels. Zo ja , behandel ze dan meteen met aangepaste middelen voor ze de winterberging ingaan.

De winterberging

Of het nu om een garage, kelder of serre gaat, een winterberging moet aan een aantal eisen voldoen.

- Een lichte vorstvrije ruimte met minimum temperaturen die liggen tussen + 5° C en + 10 °C (afhankelijk van de soort plant). Een woonkamer is dus uit den boze: te warm en te droge lucht.
- Belangrijk is dat de temperaturen gedurende de rustperiode vrij constant zijn. Daarom goed isoleren zowel tegen koude als tegen warmte.
- Op een zonnige winterse dag kan de temperatuur in een serre hoog oplopen. De warmte zal de planten stimuleren om scheuten te gaan aanmaken. Meestal lange zwakke scheuten, die toch moeten worden weggesnoeid .
- Zorg dat in de ruimte een goede ventilatie mogelijk is: dit voorkomt schimmels. Vocht en warmte zijn namelijk de ideale kweekbasis voor schimmels en bacteriën.
- Planten als , granaatappel (Punica granatum), cannas en Brugmansia (daturas) zijn tevreden met minder licht. Ook de Fuchsia kan op een donkere plek overwinterd worden.
- Een vrij algemene regel: een bladhoudende plant heeft licht nodig, bladverliezende struiken minder.

De belangrijkste verzorgingsregels

- De kuipplanten tijdens de overwintering vrij matig water geven. Laat de planten niet uitdrogen maar wees steeds voorzichtig. De planten hebben maar weinig vocht nodig omdat ze ook weinig vocht verdampen. Natte potgrond geeft aanleiding tot rottende wortels. Vooral bij planten die in potten zitten.
- Vooral te mijden is vocht in combinatie met weinig licht.

- Planten in rust hebben geen voeding nodig. Je moet ze dus ook niet verpotten voor ze naar binnengaan.
- Planten regelmatig blijven controleren op aantastingen door ziektes of insecten.
- De temperatuur steeds onder controle houden.
- Regelmatig de ruimte luchten. Zeker bij hogere temperaturen. De planten mogen gerust ook eens naar buiten gehaald worden als de temperaturen dit toelaten.
- Vanaf februari/maart verhogen de temperaturen stilaan en wordt de lichthoeveelheid ook groter: de planten zullen stilaan uit hun rustperiode komen. De definitieve snoei kan nu gebeuren. Planten kunnen eventueel verpot worden.
- Opgelet: De oleander is wel een uitzondering op de regel wat water geven betreft. Deze mag wel regelmatig water krijgen en zeker niet laten uitdrogen.

Voorgaande informatie is afkomstig van diverse bronnen en deels bewerkt. Op internet kunt u desgewenst veel informatie vinden over oranjerieën en kuisplanten.

Kuisplanten

Brugmansia- Charlston

Pink Cannas

Agapanthus

Abutilon

Punica Granatum
(Granaatappel)

Magnolia

Passieflora

Oleander

Weverling Groenprojecten BV

Ron de Jonge